1853. **N°. 15[illegible]**

ZEGE[illegible] 1½

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 28 DECEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 27 December.

Gisteren avond werd hier in de Pieterskerk de aangekondigde feestelijke zangstond gehouden ten besluite van het Kersfeest.

De zeer talrijk opgekomene menigte die het zoo uitgestrekte kerkgebouw bevatte, leverde een gunstig bewijs op van de ingenomenheid waarmede de aankondiging dezer Christelijke feestviering bij de Gemeente was ontvangen.

De weezen in vereeniging met andere kinderen, kweten zich onder leiding van den ijverigen en bekwamen onderwijzer J. P. Lancel, lofwaardig van de hun opgedragen taak, en de afwisseling door beurtgezang van de vrouwen en mannen der gemeente en door de gansche gemeente te zamen, alles op de uitstekendste wijze door naar den verschillenden zang goed ingerigt orgelspel van den kundigen organist J. J. Hepp begeleid en door de zoo opwekkende als stichtelijke toespraken des rijk begaafden voorgangers, den Pred. D^r. v. d. Loeff aaneengeschakeld, maakte een waardig geheel uit. Bij al de eenvoudigheid dezer feestviering, zoo wel door de verscheidenheid als door de gedeeltelijk algemeene medewerking van de uitvoering, zoo wel door de heerlijke woorden van Israëls zangers, als door die van de uitnemendste dichters onzer Evangelische liederen, en de wijze waarop de spreker den alles overtreffenden waardij van de komst onzes Heeren op aarde deed uitkomen, zal deze zangstond voorzeker bij allen eenen vernieuwden indruk hebben achtergelaten van het groote gewigt der viering van dit algemeene feest der Christenen, eene viering die zich sedert achttien eeuwen heeft uitgebreid van Jeruzalem tot aan de einden der aarde.

Hoe gaarne zou niet ieder kindervriend, ja alle hoorders wenschen, dat men die lieve kinderen een' aangenamen avond had kunnen bezorgen, hoe zou niet ieder die belangstelt in de godsdienstige opleiding der behoeftigen en dankbaar zijne eigene voorregten erkent, wenschen dat er na aftrek der onkosten voor de stellaadje en het gaslicht, nog veel ware overgebleven tot aankoop van gezangboeken voor behoeftigen. Dit is echter het geval niet. Misschien wordt sulks door velen met leedwezen vernomen; mogt dit zóó zijn, dan wil de Uitgever dezer zich gaarne belasten met de ontvangst, vermelding en bezorging van giften die de Christelijke liefde nog uit dankbaarheid voor des Heeren komst op aarde, daaraan zou willen ten offer brengen.

— Ll. Dingsdag 20sten dezer reikten de vijf oudsten der Diakenen aan hunnen geachten medebroeder, den Heer P. J. Zuurdeeg Jzn., een prachtig bewerkten zilveren inktkoker uit, met inscriptie, ter herinnering aan en erkentenis voor zijn gehouden praesidium van den 3den Junij 1848 tot aan den 17den Mei 1853.

Het tegenwoordig collegie gaf van zijne erkentelijkheid een blijk door een ander geschenk in zilver aan den Heer C. C. van der Hoek, die, na eene 29-jarige ijverige dienstvervulling, andermaal de in dezen tijd vooral zoo zwaarwigtigen taak van Diaken heeft op zich genomen.

— Het getal opgenomenen in het werkhuis, in de drie laatste dagen, is geweest als volgt:

25	December	555	volwassenen,	254	kinderen,	te zamen	809.
26	»	555	»	254	»	»	809.
27	»	589	»	218	»	»	807.

— Dijkgraaf en Hoogheemraden van Schieland hebben besloten tot daarstelling van eenen hulpboezem ter verruiming van den bestaanden hoogen boezem der rivier de Rotte en daartoe, door tusschenkomst van het Commissiehuis in effecten te Rotterdam de wed. B. Polak en C°., eene geldleening gesloten groot ƒ 70,000, tegen een interest van 4 pCt. in het jaar, aflosbaar uiterlijk in 70 jaren. (*N. R. C.*)

— Te Dordrecht is den 25sten dezer Jhr. Mr. P. H. van de Wall van Puttershoek, President der Arrondissements-Regtbank, lid van de Provinciale Staten van Zuidholland en van den Gemeenteraad, plotseling in den ouderdom van 58 jaren overleden.

— Onlangs, zegt men, is door Meijer Hillesum, horologie-kastmaker te Purmerende, eene nieuwe soort van ploegmachine uitgevonden, waarmede zonder behulp van paarden geploegd kan worden, en welke veel spoediger, gemakkelijker en doelmatiger werkt dan de thans gebruikelijke ploegen.

De uitvinder kan zijn werktuig van meer dan een mes voorzien, en het zoo diep laten ploegen, als men verkiest. Hij is thans bezig zoodanig eene machine in 't klein te vervaardigen, om dit bij het verzoek om octrooi te voegen, ten einde het door deskundigen te laten beoordeelen. Wij hopen dat dit werktuig bij het practisch onderzoek almede die voordeelen zal aanbieden, welke de uitvinder zich daarvan voorstelt, en durven dan verzekeren, dat hij een groote dienst aan den landbouw zal hebben bewezen, door de kosten aan het bebouwen van den grond verbonden, aanmerkelijk te verminderen en de bewerking zelve te bespoedigen en beter te doen uitvoeren. (*Stoompost.*)

— De Arrondissements-Regtbank te Amersfoort heeft opgemaakt eene aanbevelingslijst tot voorziening in de vacature van regter-plaatsvervanger, ontstaan door de benoeming van den Heer Mr. F. G. R. H. van Lilaar tot substituut-griffier bij de gemelde regtbank, waarop zijn geplaatst de Heeren Mr. H. A. L. Hamelberg, Advokaat te Amersfoort, Mr. A. G. Weyers, Burgemeester van Amersfoort, en Mr. J. van Voorhuysen.

— Aan de zuidzijde der stad Arnhem is men reeds hier en daar bezig met het afbreken van den ouden walmuur, in het begin der 17den eeuw, op last van Ernst Casimir, Graaf van Nassau, opgerigt. In dien wal heeft men ook ontdekt de overblijfselen der oude Waterpoort, welke reeds ten tijde van den Geldorschen geschiedschrijver van Slichtenhorst was digt gemetseld en later onder den wal schijnt te zijn bedolven geworden. Volgens het plan van den uitleg der stad, zullen eerlang eenige fraaije straten op den Rijn uitloopen. Hierdoor wordt aan de behoeftige inwoners, bij de heerschende koude, eenig werk en eenige tegemoetkoming verschaft.

— Uit Sloten in Friesland wordt het volgende van den 24sten gemeld: Eergisteren werd een jonge knaap door een manspersoon met eene schaatsslede zoodanig overreden, dat hij met zijn achterhoofd op het ijs vallende, voor dood is opgenomen en naar huis gebragt. Heden, op het nabij gelegen Tjeuke-Meer, is een jong manspersoon met zijne schaatsen, in het pas bevrozen vloeiwater vastrakende, voorover gestort, met zulk eene kracht, dat hij, na het uiten van slechts nog een paar woorden, den geest gaf.

— Dezer dagen zijn in de omstreken van Hoensbroek bij Maastricht eenige oude muntstukken gevonden, en daaronder eene zilveren munt, ter grootte van een rijksdaalder, geslagen met de beeldtenis van Aug. Carol. Roman. Semper. Imperator, met schepter en diadeem, en een tweede met de beeldtenis van Sanctus Martinus, Bisschop van Tours van het jaar 374 tot omstreeks 400, te paard. Men beschouwt deze ontdekking als mogelijk van gewigt voor de oudheidkundigen.

— Naar men verneemt, zegt de *N. Rott. Cour.*, heeft eene Hollandsch-Belgische maatschappij concessie aangevraagd, zonder waarborg van rente van de zijde der beide regeringen, voor den aanleg van een regtstreekschen spoorweg tusschen Luik en Maastricht langs de regterzijde der Maas, en die steeds langs die rivier loopende, in aanraking zoude komen met de bevolkte localiteiten en groote industriële etablissementen, welke van den eenen kant met den spoorweg van Namen naar Luik en door dezen aan het spoorwegnet van den staat, en van den anderen kant met den spoorweg van Maastricht naar Aken en aan het Duitsche spoorwegnet naar de zijde van Keulen en Dusseldorf zoude worden in verband gebragt. De concessie moet in Holland reeds verzekerd zijn, waar de regering gezegd wordt zeer gunstig voor het plan gestemd te zijn.

— Vervolg van een reis door het Overvaalsche aan de Kaap de Goede Hoop, met eenige bekorting uit de *Amst. Courant* overgenomen. Zie ons nommer van 9, 25 November en 26 December.

Mijn medebroeder predikte hier herhaaldelijk voor eene zeer aandachtige gemeente. Hierin heb ik hem, zoo goed ik kon, ondersteund, en terwijl door mij godsdienstig onderwijs werd medegedeeld, of de schaar van jongelingen en jongedochters, die zich tot het lidmaatschap had aangeboden, ondervraagd werd, bezocht hij de kranken en vermaande de ongeregelden. 's Avonds van Zaturdag hadden wij de leden der Christelijke kerk verzameld, en uit de daartoe voorgestelde mannen, koos men eenparig tot Ouderling, den Heer J. L. P. Venter, en tot Diakenen de broeders P. L. du Pré en C. Grobler, die vóór onze komst reeds, tot de voornoemde ambten, door de burgerlijke overheid, waren aangesteld. Daar hier nu voor het eerst het Evangelie werd gepredikt, oordeelden wij dat het beter ware, bij deze gelegenheid, het Avondmaal niet uit te deelen.

Dingsdag morgen volgden wij te paard, in gezelschap van den broeder ouder-

ling Venter, den provisionelen Kommandant en een der Heemraden, daar onze wagen daags te voren was verzonden. Onze weg ging terug over Rhinocerpoort. Van het zoogenaamd groote wild, zag ik hier voor het eerst meer dan 10 giraffen.

Vroegtijdig dienzelfden namiddag vonden wij onzen wagen terug aan de Rhinocerpoort, en zetten dien avond nog onze reis voort, naar de plaats van den broeder Venter. Toen wij nu weder den weg vervolgden, waren wij eerlang op nieuw te midden van Kaffertuinen, behoorende meest aan het volk van Morawe; daarna in die van het volk van Macapaan; en kwamen in de streek, naar dit opperhoofd, »Macapaanspoort" geheeten. Hier werd de reis ons moeijelijk, daar van wege den mocrassigen grond, de wagens niet dan met de grootste moeite konden worden vooortgetrokken, waardoor wij de kerkplaats niet op Zaturdag avond konden bereiken, maar den rustdag, op eenigen afstand van dezelve moesten doorbrengen. Vroeg des volgenden daags, kwamen wij op de plaats van den veldkornet van Staaden, en op den anderen namiddag aan het Bad. Hier was eene talrijke gemeente verzameld. Hier wachtte ons ook de bejaarde Kommandant Hendrik Potgieter, die hier het bad gebruikte. Wij hadden ons juist in onze kleine woning in orde gebragt, toen men ons kwam boodschappen, dat de oude Kommandant ons wenschte te komen zien. Een man van hooge statuur en van een eerwaardig gelaat, maar door de jaren en een ongemak aan de beenen wat gebogen, reikte ons eerlang de hand, en verzekerde ons, dat nu zijne bede door God was verhoord. Bij de blijdschap, die hij, wat zijn eigen persoon aanging, over onze ontmoeting uitte, betuigde hij zijnen dank, dat wij ook de gemeente, die hij bestierde, wilden gaan bezoeken.

»Het Bad" ligt aan de zuidhelling van eene, met Zontpansbergen parallele bergketen, die men Waterbergen noemt. Aan de oostelijke punten, waar de Waterbergen met eene andere kleinere keten, die zich meer noord-oostelijk strekt, de Macapaanspoort vormen, door welke wij wel drie dagen met den ossenwagen hadden te reizen, zijn er soms groote waterplassen of kleine meren, welke met de groene bergtoppen, het rijke geboomte, het welige riet, het ruige gras, de uitgestrekte tuinen der bewoners, zamenwerken om den reiziger die plaatsen ook in herinnering, aangenaam te maken. Zoodanig is de Macapaanspoort, waar onze Zontpansburgers een dorp willen stichten.

»Het Bad" is eene aangenaam gelegen en voor die streken welbebouwde plaats. Eene met ruigte en riet digt en welig bewassen rondte, van (laat mij zeggen) 50 schreden in doorsnede, is de plek, waarnaar de gansche plaats den naam draagt. De rook die uit de bron opstijgt, overtuigt u, dat het water van het bad kokend is, zoodat onder anderen een hond, een jong kameelpaard, dood of in geraamte er uit gehaald zijn. Het Bad heeft eenen sterken waterloop, maar het water verscht (zegt men) het land uit, en geeft na 2 jaren onvruchtbaarheid. De plaats behoort aan de familie van Heerden, maar is eenigen tijd geleden, meen ik verstaan te hebben, door den raad bestemd tot algemeen gebruik voor kranken, die daarbij veel baat vinden.

»De kerk" liep ook daar gezegend af. Een aantal jongelieden werden tot leden aangenomen. Wij namen afscheid van den ouden Kommandant, van onzen broeder du Pré en verdere reisgenooten; en gingen Donderdag, in geleide van Hermanus Potgieter en zijnen zoon Hendrik, door Leeuwenveld, naar Rustenburg, aan den noordelijken voet van de Magaliesbergen en kwamen Zaturdag tegen den avond daar waar de gemeente ons wachtte.

Het was op den weg van het Bad naar Rustenburg, dat ik met mijnen medebroeder en onzen geleidsman Hendrik Potgieter, even bezijden den weg, een natuurtooneel ging beschouwen, hetwelk ik onder de schoonste tel, die ik ergens heb gezien. Door digte bosschen en lang gras, baanden wij ons eenen weg naar eene hoogte, die wij op enkele punten door het geboomte voor ons zagen. Toen wij na eenig klouterens, op de hoogte waren gekomen, van waar wij naar gindsche zijde konden zien, kwamen wij op den rand van eene 5 of 600 voet diepe kom, welker bodem, de rozekleurige oppervlakte van eene zoutpan, heerlijk afstak bij de groene, met gras en geboomte bewassen binnenhelling daarvan. Verre in de diepte zagen wij menschen zout graven en op den rand tegenover ons — naar mijne schatting wel duizend of meer schreden van ons verwijderd — eenen wagen, om het gegraven zout op te nemen.

Wij beiden wenschten ons naar den bodem te begeven, doch daar de wagens voortgegaan waren en onze vriend, nog niet hersteld van de wonden hem onlangs door eene leeuwin aangebragt, slechts moeijelijk wandelde, waren wij genoodzaakt ons de teleurstelling te getroosten en voort te gaan. Deze jonge vriend draagt, met zijnen broeder Frederik, den naam van den besten leeuwenjager in die streken. Hij telt de leeuwen niet meer, die hij en zijn broeder met het geweer, ja, zelfs met het pistool gedood hebben. Onlangs echter wierp eene leeuwin hem op den grond, en in hare magtige klaauwen en muil zoude hij den dood gevonden hebben, indien zijn vader, even als eenigen uit hun gezelschap, ook de vlugt had genomen.

Eene groote gemeente, zeide ik, was ons wachtende. En naauwelijks hadden wij in de woning van den broeder diaken Frans Schutte, een vriendelijk onderkomen gevonden, of eene menigte stroomde uit het dorp en van de wagens toe, naar »hunnen" leeraar, zoo als velen mijnen medebroeder noemden, die hen reeds zoo dikwijls had opgezocht. Wij vonden de gemeente in den diepsten rouw. Reeds langs den weg hadden wij vernomen, dat de koorts het felst in vele deelen dezer gemeente had gewoed. Onder de waardige mannen, die hare slagtoffers waren geworden, hoorde ik de namen noemen van Kasper Krüger en Frans Pretorius. De eerste had in de betrekking van diaken, de laatste als lid van den Raad, de hoogste achting en eer weggedragen.

Den tweeden Zondag van ons oponthoud alhier, vierden wij 's Heeren Avondmaal met deze bezochte gemeente.

Behalve des Zondags hadden wij dagelijks godsdienst, en terwijl mijn broeder zich den ganschen dag, met herderlijke bezoeken en toespraak bezig hield, was ik naar oude gewoonte, te midden der jonge lieden en kinderen, die zich in ontzaggelijken getale voor de katechisatie hadden aangemeld. Bij het onderwijs dat hun gegeven werd, was de gemeente bijkans den ganschen dag tegenwoordig. Ruimte en tijd ontbreken mij, om alles wat ons hier te doen viel, ook maar aan te stippen.

Op Maandag verlieten wij de gemeente, en reisden treurig, geleid door den jongen veldkornet Paul Kruger, van Lijdenburg. Van de plaats van den Heer Stroh opende zich voor ons een heerlijk terugzigt op het verlaten dorp. Aan de vlakke helling van de Magaliesbergen gelegen, heeft Rustenburg een ruim uitzigt naar O. en N. en W. Men noemt het dorp vruchtbaar. Er is een tamelijk standhoudend en sterk water, niet onderhevig gelijk Potchefstroom, aan hagelslag en rijp, biedt Rustenburg en de omstreken, den landbouwers meer voordeelen aan. Men zegt, dat de zuidelijke helling der Magaliesbergen, in natuurschoon de noordelijke overtreft, en vooral rijke wateren heeft. Rustenburg heeft eene luchtige kerk, groot genoeg voor ruim een duizend menschen, die eene plaats begeeren. Er zullen nog niet veel meer dan 30 huizen, indien al, zijn.

Nu benamen de bergen ons het verdere uitzigt. Op den avond van den volgenden dag waren wij reeds door de Zwarte Ruggen heen, hadden onzen gastheer P. Pretorius, een zoon van den ouderling, en onzen vriend Robbertse gegroet, en ons, onder geleide van zijnen zoon, den broeder diaken Frans, met het aangezigt naar de Moriqua gewend. De »Zwarte Ruggen," vormen een streek, die, hoewel niet te overvloedig van water voorzien, nogtans voor den landbouw en de veeteelt zeer geschikt is. Daar heb ik heerlijke limoenboomen in volle dragt gezien; en vernam, dat alle soorten van vruchtboomen wel voldoen. De vruchten worden van hier reeds reeds naar Bloemfontein en elders gebragt. *(Vervolg en Slot hierna.)*

'S GRAVENHAGE, 27 December.

Bij Zr. Ms. besluit van den 21sten dezer, is benoemd tot Substituut-Officier bij de Arrondissements Regtbank te Maastricht, Mr. H. F. T. van Schaeck, thans Kantonregter te Weert.

— Z. M. heeft bij besluit van den 23sten dezer benoemd, bij het wapen der Artillerie: bij den staf van het wapen, tot Directeur der artillerie-stapel en constructie-magazijnen, den Luitenant-Kolonel C. T. van Meurs, Zr. Ms. Adjudant in buitengewone dienst, thans Inspecteur der draagbare wapenen; tot Inspecteur der draagbare wapenen, den Majoor H. A. Gobius, van het 1ste regiment vesting-artillerie; tot Majoor, den Kapitein A. P. Carré, magazijnmeester der artillerie van de 1ste klasse te Delft; tot magazijnmeester der artillerie van de 2de klasse, den 1sten Luitenant N. van der Horst, magazijnmeester der artillerie van de 3de klasse bij het Depart. van Oorlog; bij het regement veld-artillerie, tot Kapitein van de 2de klasse (naar ouderdom van rang), den 1sten Luitenant G. J. Maris, van het regement rijdende artillerie; tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang), den 2den Luitenant Jhr. C. C. A. Ridder van Rappard, van het corps; bij het 1ste regement vesting-artillerie, tot Majoor den Kapitein der 1ste klasse C. König, van het 2de regement vesting-artillerie; tot 1sten Luitenant (naar ouderdom van rang), den 2den Luitenant F. M. Collard, van het corps.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik der Nederlanden zijn gisteren avond ten 9½ ure uit Luxemburg in de residentie teruggekeerd.

— De schaalcollecte, die gisteren ten behoeve van de armen-inrigting alhier heeft plaats gehad tot instandhouding van het gesticht en met het doel, zooveel de middelen dit toelaten, werk aan behoeftigen te verschaffen, heeft de aanzienlijke som opgebragt van *f* 2,777.75.

— De Minister van Financiën heeft berigt dat bij hem ontvangen is eene som van *f* 3, welke in een verzegelden omslag, met het opschrift: *voor 's Rijks schatkist*, aan het locaal van zijn Departement is afgegeven.

— Den 23sten heeft de Hooge Raad, met cassatie van een arrest van het Hof van Zuidholland, bevestigd het vonnis van de Arrondissements Regtbank te Rotterdam, waarbij de eisch tot afgifte der afkoopskassen aan den Staat der Nederlanden tegen het ambacht van Zuid-Waddinxveen ontzegd was. De Hooge Raad heeft beslist, dat de wetten van 24 December 1824, 10 Februarij 1844 en 26 November 1846, geenszins de strekking hebben om den eigendom der afkoopspenningen, in vroegere jaren bij de ambachten ter zake der verveening gestort, op den Staat over te dragen en dat dus de Staat, bij gemis aan andere titels, waaruit hij dit regt ontleenen kon, tot de opvordering niet geregtigd was.

DELFT, 25 December.

De vermaarde Engeltje van der Vlies, waarvan nog onlangs verschillende dagbladen hebben gewag gemaakt, als zoude zij gedurende verscheidene jaren zonder eten of drinken geleefd hebben, is eergisteren te Pijnacker overleden.

Dientengevolge moet heden morgen ten overstaan van onderscheidene deskundigen, en zoo men zegt, van de Provinciale Commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt, de lijkopening hebben plaats gehad, waarvan men verneemt dat de uitslag zoude zijn:

dat er op zekere hoogte der slokdarm eene vliezige vernaauwing aanwezig was, welke echter niet zoodanig hard was, of zóó de bekwaamheid van den slokdarm verminderde, dat daardoor, hetzij dan geene zeer vaste spijs, dan toch zeer gemakkelijk overvloedig vloeibaar voedsel door kon;

dat de nieuw gevormde zeer normale faeces (drek), in de ingewanden aanwezig, bewezen dat er nog kort geleden voedsel gebruikt was; terwijl zelfs de sporen van voedsel in het bovenste gedeelte van het darmkanaal aanwezig

waren (moetende het microscopisch en scheikundig onderzoek uitmaken, welk voedsel), en eindelijk dat er hoegenaamd geene afwijkingen bestonden, die het vermoeden zouden kunnen staven, dat hier òf geen voedsel gebruikt was, òf wel dat de voeding op buitengewone wijze zoude hebben plaats gegrepen.

(N. Rott. C.)

AMSTERDAM, 26 December.

De Heer J. Dinger, makelaar in effekten alhier, heeft een plan tot vrijwillige conversie van alle Nederlandsche schulden in ééne enkele aflosbare schuld van dezelfde kapitaalsgrootte ontworpen en dit zijn plan uiteengezet in eene brochure, uitgegeven bij de Ewe H. van Vucht alhier. Wij willen thans niet treden in eene beoordeeling van het plan, maar het toch in ernstige overweging aanbevelen van allen, die belang stellen in 's lands financiëlen toestand of daarop invloed uitoefenen, en inzonderheid in die van den Minister van Financiën. Het plan zelf komt op het volgende neder:

De schrijver wil onze geheele schuld in een $2\frac{1}{2}$ pCts. nieuw effect converteren, zullende de oude $2\frac{1}{2}$ pCts. in de conversie worden opgenomen voor $87\frac{1}{2}$ pCt., de 3 pCts. voor 105, de $3\frac{1}{2}$ pCts. voor 130 en de 4 Cts. voor 134 pCt. Die conversie zou tot resultaat hebben, dat het kapitaal der schuld van *f* 1,200.988,330.70 tot *f* 1,200,000,000, en de jaarlijksche rente van *f* 34,568,089.42 tot *f* 30,000,000 zou worden verminderd. De bespaarde rente zou alsdan tot halfjaarlijksche aflossingen a pari worden gebezigd, en na 10 jaren zou de geheele schuldenlast daardoor met ruim 56 millioen, of na 20 jaren met bijna 129 millioen zijn verligt.

De vraag, of deze conversie-maatregel uitvoerbaar is, met name of de houders van $2\frac{1}{2}$ pCts. zich wel zullen willen onderwerpen aan eene conversie, die hen van een achtste van hun nominaal kapitaal berooft, beantwoordt de S. bevestigend daardoor, dat de aflosbaarheid a pari het effect aanmerkelijk in prijs zal doen rijzen en dat de houders alzoo in den verhoogden marktprijs eene ruime vergoeding voor de vermindering van hun kapitaal zullen vinden.

(Hdbl.)

— Het water uit den put op de Noordermarkt alhier, is dezer dagen door een allezins bevoegd deskundige onderzocht geworden. Uit dit onderzoek is gebleken, dat dit water, in vergelijking met het water uit dien put in het laatst van 1850 geschept, sedert dien tijd eer beter dan slechter is geworden; dat het water bij het komen uit den put helder is, maar eerst door het staan troebel wordt, hetgeen op nieuw de meening bevestigt, dat deze bron van mineralen aard en dit water voor de gezondheid niet schadelijk is.

UTRECHT, 26 December.

Naar men verneemt, hebben de koornmolenaars te Veenendaal zich vereenigd en vergunning aangevraagd tot de oprigting van een stoomgemaal, waarvan, ingeval van langdurige windstilte, gebruik zal worden gemaakt.

Men brengt deze zaak in verband met de oprigting van eene machinale wolspinnerij, waarvan de wenschelijkheid aan geen twijfel onderhevig is. Men hoopt derhalve dat dit gerucht zich bevestigen moge.

GRONINGEN, 24 December.

Dezer dagen is in tegenwoordigheid van deskundigen, in de ijzergieterij van den Heer G. J. Bosch alhier, een voorslags-olielade gegoten, ter zwaarte van 1,250 Ned. ℔, bestemd voor den oliemolen van den Heer Marringa, te Hoogkerk. Men verneemt ook, dat deze voorslags-olielade beter bevalt, dan de vroeger van hout gemaakte.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 23 December.

Eergisteren avond had ten huize van Mevrouw Wilkinson in Wimpolestreet alhier een treurig voorval plaats. Die dame en eene andere zaten op eene sofa nabij het vuur, en door de aanraking van het kleed der eene met de rooster van den haard, geraakten beider kleederen binnen weinige oogenblikken in volle vlam. Op haar gegil schoten de dienstboden dadelijk toe en verleenden de noodige hulp, maar beide de dames zijn zoo deerlijk gebrand dat men aan het behoud van haar leven wanhoopt.

— Het lid van het Parlement, Peto heeft voor den tijd van 7 jaar jaarlijks 25,000 gulden vastgesteld ter uitbreiding van het Christelijk geloof.

— De stoomboot Sylph, ll. Zondag avond van Dublin komende, heeft de naar Gravesend varende stoomboot Meteor in den grond gestoomd; de passagiers zijn met levensgevaar gered. Ook nabij Greenock heeft het naar New-York bestemde stoomschip Glasgow de brik Effort, ten gevolge van botsing, doen zinken, waarbij een persoon het leven heeft verloren.

— Men kent thans nadere bijzonderheden omtrent het vergaan der stoomboot Humboldt, van 1400 ton, op den 6den dezer maand, nabij de haven van Halifax. De passagiers en equipage zijn allen gered, maar van de kostbare lading, wier waarde op nagenoeg 300,000 £ geschat wordt, heeft men weinig kunnen bergen. De gezagvoerder Lines was zelf tot eene waarde van 10,000 £ aandeelhouder in het schip en ongelukkig was niets daarvan verzekerd.

BELGIE.

Bij de beraadslaging over de begrooting voor het departement van openbare werken, heeft een der leden aan de Regering aanbevolen de kunstmatige vischteelt, als een middel te meer tot verzekering der volksvoeding, verder te bevorderen. Als bewijs dat geen voedingsmiddel versmaad moest worden, voerde hij aan dat de konijnenteelt in Belgie thans voor anderhalf millioen francs in een jaar uitvoerde, dat er markten in Vlaanderen waren alwaar wekelijks vijf tot zeven duizend konijnen aangebragt werden, en dat ze soms voor 3 en 4 fr. het stuk werden verkocht.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 December.

De Keizer heeft 100,000 fr. doen toekomen aan den Bisschop van Viviers, voor den bouw van het klein seminarie te Aubenas.

— Men verzekert dat de beroemde tooneelschrijver Scribe, als vrucht van het bereids door hem geschrevene, het verbazend inkomen van ongeveer 280,000 fr. geniet. Hij ontvangt deze gelden door eene bij de wet toegestane percentsgewijze heffing op de dagelijksche ontvangsten van alle tooneelen in Frankrijk, ten voordeele van schrijvers die voor het tooneel werken, en het aanzienlijk aandeel dat hem daarvan gewordt, bewijst hoe algemeen geliefd, en doorgaans niet ten onregte, zijne stukken zijn.

— Tijdingen uit Zwitserland melden, dat men er bijna elken dag hoorde van inbreken in staatsgebouwen en het berooven van staats-kassen, en schreef dit toe aan het gebrek onder de geringere klasse.

SARDINIE.

TURYN, 21 December.

De rede, waarmede de Koning den 19den dezer de wetgevende vergadering geopend heeft, is van den volgenden inhoud:

»Mijne heeren de senatoren, mijne heeren de afgevaardigden!

»Bij het openen eener nieuwe wetgevende zitting herinner ik mij met regtmatige trotschheid, dat er bijna zes jaren verloopen zijn sedert het tijdstip, waarop mijn doorluchtige vader in deze aloude monarchie de constitutionele vrijheden gegrondvest heeft. De natie heeft die vrijheden met vreugde ontvangen, zij heeft met wijsheid daarvan gebruik gemaakt, en terwijl zij zich steeds ten naauwste en met vertrouwen aan haren koning aansloot, heeft zij getoond hare waarachtige belangen te begrijpen, en hare toekomst waardig te zijn.

»Aan deze naauwe vereeniging, welke door de edele houding des lands in nog schitterender licht is gesteld, hebben wij de toenemende sympathie der meest beschaafde natiën, en de steeds naauwer wordende vriendschaps-betrekkingen te danken, die ons aan de meest verlichte regeringen in Europa verbinden.

»In die vereeniging heeft mijne regering de noodige kracht gevonden, om in smartelijke en moeijelijke omstandigheden de nationale waardigheid te handhaven, en het edele beginsel van onafhankelijkheid, die mij en u boven alles ter harte gaat, voor elke krenking te bewaren.

»De in 1849 verkozen kamer had reeds eene langdurige en werkzame loopbaan afgelegd; geroepen om te voorzien in de gevolgen van zware en onverdiende rampen had zij, in overeenstemming met de andere kamer van het parlement, hare moeijelijke taak vervuld door de belastingen goed te keuren, waartoe eene onvermijdelijke noodzakelijkheid mijne regering dwong hare toestemming te vragen. Maar zij hechtte gelijktijdig hare goedkeuring aan regtmatige bezuinigingen, zette aan de handels- en nijverheidsbeweging nieuwe kracht en leven bij en was getuige van de opening van dat groote spoorwegnet, hetwelk de volken van Ligurië met die van Piemont verbindt.

»Eene niet minder belangrijke taak wacht het parlement, dat ik heden kom openen.

»Na het algeheele herstel van den finantiëlen toestand voltooid te hebben, zal het parlement met ijver op den weg der bezuinigingen voortgaan, voorgelicht door eene ondervinding, waarvan de uitkomsten niet twijfelachtig zijn; het zal de vruchtbare beginselen der handelsvrijheid op de voortbrengselen van den grond toepassen, en aan de grondeigenaars eene ruime vergoeding schenken door eene herziening van het kadaster en door crediet-inrigtingen die aan den woeker een einde zullen maken.

»De onafhankelijkheid van het burgerlijk gezag verzekerd zijnde, zal het Parlement, in den aan hetzelve eigenen werkkring, de aangevangen hervormingen voortzetten, welke geen ander doel hebben dan om de liefde en den eerbied der natie voor de godsdienst onzer vaderen te verhoogen, niet om ze te verminderen; om den heilzamen invloed dier godsdienst krachtiger te maken, niet om hem te verzwakken.

»Het Parlement zal zich moeten bezig houden met de middelen om het gemeentelijk en gewestelijk beheer beter met de nieuwe instellingen in overeenstemming te brengen; met de herziening der wetboeken, met de organisatie der policie en der regterlijke magt, en met de hervorming der verschillende takken van het openbaar onderwijs.

»Ons dapper leger, hetwelk zich van dag tot dag door nieuwen vooruitgang onderscheidt, zal mede het voorwerp uwer zorgen zijn.

»Om die taak te vervullen, mijne heeren, vertrouw ik op God, op de wijsheid en eensgezindheid der hooge staatsmagten, op het verlicht oordeel en de vaderlandsliefde, waarvan de natie nog onlangs zulke edele bewijzen heeft gegeven. Vertrouwt op mij, dan zullen wij door onze eensgezindheid het schoone gebouw staande houden, dat de hand mijns vaders gesticht heeft, en dat de mijne zal weten te verdedigen en te schragen.”

BADEN.

KARLSRUHE, 23 December.

Gisteren was de termijn afgeloopen van het verblijf der Jesuiten in het Groothertogdom. Verscheidene in de kanselarij van den Aartsbisschop aangestelde personen, zijn in verzekerde bewaring genomen.

— Alhier hebben den 19den dezer huiszoekingen en ten gevolge daarvan verscheiden arrestatien plaats gehad. Als oorzaak daarvan wordt de deelneming van sommigen aan de verspreiding van vlugschriften, die van anderen aan eene vereeniging, op welke de verdenking van verraderlijke plannen rust, toegeschreven. Ook in andere plaatsen van het Groothertogdom zijn soortgelijke maatregelen genomen.

FRANKRIJK.

Professor Planavergue, in Kolmar, heeft eene soort van waterlocometief vervaardigd, die zich met de verbazende snelheid van 36 à 40 posturen per uur voortbeweegt. Daar zij op de oppervlakte van het water voortrolt, is deze snelheid genoegzaam dezelfde *tegen* als *met* den stroom, bij een hoogen als bij een lagen waterstand. In plaats van op raderen, rust de locomotief op rollen, die hol en waterdigt zijn. Men ziet met ongeduld de nadere bijzonderheden te gemoet van deze belangrijke uitvinding, die, zoo zij aan de verwachting mogt beantwoorden, onberekenbare voordeelen voor het bevaren der stroomen en rivieren zal opleveren.

— Te Keulen heeft de Opper-President, de Heer von Kleist Retzow, het gevraagde verlof om eene oproeping tot ondersteuning der Badensche geestelijkheid te mogen afkondigen, geweigerd. De Minister van Eeredienst had reeds vroeger, naar aanleiding van eene wet van 1825, de collecten en inschrijvingen voor den Aartsbisschop van Freiburg en de Badensche geestelijkheid verboden.

RUSLAND.

De Turksche vaandels, in den slag bij Akal-Tsiche door de Russen veroverd, zijn den 14den dezer, na afloop van het in het winterpaleis gehouden te Deum, door een ruiterij-escadron der Keizerlijke garde, in zegepraal door de straten van Petersburg rondgevoerd. De bij Akal-Tsiche gemaakte buit was zoo aanzienlijk dat ieder soldaat honderd zilveren roebels voor zijn aandeel ontvangen heeft. Ook vonden de Russen het middagmaal in het Turksche kamp geheel toebereid.

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 3 December.

Uit de boodschap, waarmede de President, Generaal Pierce, den 5den dezer de zitting van het Congres geopend heeft, blijkt dat de baten de uitgaven bijna 32½ mill. hebben overtroffen, van welke som voor een bedrag van bijna 12½ mill. tot vernietiging van schuld is besteed, zoodat de openbare schuld, van 69 mill. is verminderd tot bijna 56¾ mill. Onder de maatregelen, waartoe de President verder gewaagt, behooren 1°. uitbreiding van de zeemagt, in evenredigheid met de uitbreiding van den handel en andere belangen; 2°. vermeerdering en betere organisatie van de landmagt, om de tegenwoordige uitgestrektheid der grenzen en den toestand der Indiaansche volkstammen in het binnenland. — Voorts zal de Regering een ontwerp tot verbetering van het regtswezen aanbieden. — Verbetering en uitbreiding der middelen van gemeenschap tusschen de onderscheidene deelen van het groote Gemeenebest, zoowel in 't belang der verdediging, als in dat van handel en nijverheid wordt mede als hoogst wenschelijk voorgedragen; in 't bijzonder het maken van eenen spoorweg, waardoor de Staten aan den Atlantischen Oceaan, in onmiddelijk verband gebragt zouden worden met de gewesten aan de Stille-Zuidzee. Van de voorbereidende maatregelen, die voor dit reuzenwerk reeds genomen zijn, zal aan het Congres mededeeling gedaan worden; doch de President doet opmerken, dat het uitvoeren dezer onderneming van Staatswege zeer gewigtige bezwaren heeft.

— Uit Philadelphia wordt gemeld, dat zich aldaar in het vorige jaar eene geneeskundige faculteit had gevormd, om aan jonge vrouwen opleiding in de geneeskunde te geven. Het onderwijs was aan 5 professoren, van welke 3 van het vrouwelijk geslacht, opgedragen.

STADS BERIGTEN.

Nationale Militie.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, gezien hebbende art. 21 der Wet voor de Nationale Militie, van den 8sten Januarij 1817, waarbij aan manschappen, dienende bij de Nationale Militie, wordt toegestaan, dat ingeval zij, *na hunne inlijving*, eene der vrijstellingen mogten hebben bekomen, die bij art. 21 en 94 van gemelde Wet zijn uitgedrukt, zij daarvan ten spoedigste aangifte kunnen doen aan het Bestuur der Gemeente, voor welker contingent zij zijn ingedeeld; —

Roepen bij deze op, zoodanige bij de Militie voor zich zelven dienende manschappen, *die door het overlijden van hunnen vader, of hunne moeder, weduwe zijnde, of door regterlijke echtscheiding hunner ouders, of door overlijden van een' of meer broeders*, voorgevallen na hunne inlijving, zijn geworden:

Eenige wettige zonen, tevens éénige kinderen zijnde.

Kostwinners van moeders of grootmoeders, weduwen zijnde, of in regten gesepareerd.

Kostwinners van ouderlooze broeders of zusters.

Of eenige broeder van een onherstelbaar gebrekkigen broeder.

Om, uiterlijk vóór of op den 5den Januarij 1854, schriftelijke aanvrage om ontslag, met opgave der redenen, in te leveren of te doen leveren op de Secretarie dezer Gemeente, tusschen 's morgens tien en 's namiddags drie uren, en in de opgave almede ten duidelijkste te vermelden, bij welk Regiment en Bataillon zij, door of voor wien die aanvrage geschiedt, dienende zijn; — Zullende, na voormelden dag, geene aanvrage ten fine voormeld meer kunnen worden aangenomen.

Wijders roepen Burgemeester en Wethouders mede bij deze op, alle zoodanige Jongelingen, die aan de inschrijving voor de Nationale Militie in het aanstaande jaar behooren deel te nemen, *en niet zijn geboren binnen deze Gemeente*, bijaldien zij niet mogten zijn voorzien van eene geboorte-acte, om zich van heden af tot en met den 31sten December aanstaande aan te melden ter Secretarie dezer Gemeente, tusschen des morgens tien en 's namiddags drie uren, tot het doen eener juiste opgave van den tijd en de plaats hunner geboorte, ten einde van degelijke wege hunne geboorte-acte zal kunnen worden aangevraagd, en alzoo hun belang ten dezen bevorderd.

En zal deze door aanplakking en plaatsing in de *Leydsche Courant* worden afgekondigd.

VAN LIMBURG STIRUM.

LEYDEN, 15 December 1853. De Secretaris v. PUTTKAMMER.

ADVERTENTIEN.

Voor de menigvuldige blijken van deelneming bij het overlijden onzer geliefde Zuster en Schoonzuster, ons door Vrienden en Bekenden betoond, betuigen wij door deze onzen hartelijken dank.

F. W. KRIEGER,
M. KRIEGER, VAN GINCE VAN DER PALS.

Erkentelijk voor de zoo vele bewijzen van deelneming, ontvangen bij het voor ons zoo smartelijk afsterven van onzen geliefden oudsten Zoon, betuigen wij langs dezen weg onzen hartelijken dank.

C. MENZEL,
E. M. MENZEL, geb. VAN RAMBURGH.

VRIENDEN-ISRAËLS.
BID-UUR,

in het Kerkgebouw der Walsche Gemeente, op **VRIJDAG** den 30sten December 1853, des Avonds ten **ZEVEN** ure.

Spreker: Dr. A. CAPADOSE.

Met Toestemming van het Plaatselijk Bestuur.

HARDRIJDERIJ OP SCHAATSEN AAN HET WARMONDER HEK.

Op Dingdag den 3den Januarij 1854, des voormiddags ten *elf* ure, zal A. P. PAPÔT, Kastelein aan het *Warmonder Hek*, laten verrijden een Prijs, bestaande in een **Zilveren Tabaksdoos** en eene Premie, bestaande in **12 Zilveren Dessertmessen**, welke Messen als geheel vrije vereering sullen worden uitgereikt.

KENNISGEVING.

De door den Ondergeteekende in de *Leydsche Cour.* van den 26sten dezer aangekondigde Verkoop van **Meubelen** en **Goederen** aan de Haven alhier, zal *geen voortgang hebben.*

A. FRANCKEN, *Deurw.*

TE KOOP:

drie 6-Octaafs **Piano's**, voor *f* **40**, *f* **60** en *f* **140**, benevens een **Huis-Orgel**, voor *f* **80**, bij C. C. BENDER, *Pianomaker* op de Hooigracht, No. 822.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

ZATURDAG, 24 December.

		Laagst.koers.	Hoogst.koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	61 3/8	61 15/16	61 15/16
Dito Certificaten	3	73 7/8	74	74
Dito dito	4	93 3/4	93 3/4	93 3/4
Amortisatie Syndicaat	3½	—	—	—
Handelmaatschappij	4½	—	—	—
O. I. Leening	4	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg	4½	100	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½	—	—	—
Haarlemmermeer	5	100	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3	68 3/4	—	—
Dito dito	5	92 1/4	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	106	—	—
Dito dito 1828 en 1829	5	104	104 1/4	104 1/8
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	96	—	—
Dito 1840	4	—	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	—	—	—
Dito dito Nieuwe	4	—	—	—
Inschrijving in Assign.	6	—	—	—
Certificaten van dito	6	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	—	—	—
Dito Obligatiën	4	82 1/2	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1 pCt.	21 1/2	21 9/16	21 1/2
Dito Obligatiën	3	—	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3	41 3/8	—	—
Bewijzen Coupons		5 1/8	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5	—	—	—
Dito	4	67 1/4	—	—
Dito Metall.	5	76 5/16	76 5/8	—
Dito Nieuwe	5	92	—	—
Dito 1847	2½	39 1/2	39 9/16	—
BELGIE, Banc.	2½	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	2½	50 3/8	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £	5	95 7/8	96	—
PORTUGAL, te Londen	3	37 1/4	37 9/16	37 9/16
Dito dito	4	—	—	—
VENEZUELA,	3½	—	—	—
MEXICO,	3	22 1/4	22 3/8	—
AMERIKA, Bankactiën		—	—	—
Grieken 4s.				

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 4 pCt.
Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.